

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Quantitas promulgationis ad leges Civiles requisita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

alia requisita externa ponentur; quemadmodum in simili sublata intentione se obligandi neque votum, neque contractus subsistit. Forma externa sunt solemnitates extrinsecæ, præcipue circa promulgationem, ad legis valorem requisitæ. De his

2. Quæres primò. An ratio legis, sit forma intrinsecæ legis humanæ?

Respondeo negativè cum Suarez l. 3. c. 20. & dico, habere se per modum motivi & principii tenentis se ex parte objecti, quo nempe voluntas Superioris movetur adferendam legem. Ratio est: quia stante ratione legis fieri potest, ut Superior nolit legem condere, adedque ratio legis ab ipsa lege separari potest; non verò potest Superior habere efficaciam imperium, signo exteriori sese insinuans in animos subditorum, quin hoc ipso ad se legis substantia: unde hoc quidem legis formam constituit, non verò ratio legis. Sic in aliis quoque humanis actibus & moralibus quibusdam compositis evenire cernimus, ut ratio actus non constituit actum formaliter, e. g. ratio contrahendi non constituit contractum, nec ratio votendi votum &c.

3. Quæres secundò. An promulgatio legis debeat esse solennis & publica?

Respond. affirmativè; nam lex est regula communis & publica, quæ ad totam communitatem publicâ authoritate dirigitur: unde Imperator in l. *leges sacratissima. C. de legibus. Leges sacratissima intelligi ab hominibus debent, ut universi præscripto earum manifestius intellectu, prohibita declinent. Ad quod tamen non requiritur, ut in omnium & singulorum aures vel oculos insinuetur, sed ut juxta consuetudinem locorum modo quodam publico, vel scripto, vel voce præconis intimetur, ut majori parti communitatis sufficienter innotescere, & ad aures singulorum decurru temporis diffundi possit, per c. 1. de postulat. Prelator. ubi Sum. Pont. dicit: *Nec sit necessarium, cum constitutio solenniter editur, aut publice promulgatur, ipsius notitiam singulorum auribus per speciale mandatum, vel literas inculcare; sed id solum sufficit, ut ad ejus observantiam teneatur, qui noverit eam solenniter editam, aut publice promulgatam. Sed**

4. Quæres tertio. An promulgatio necessariò per scripturam fieri debeat?

Respondeo negativè. cum communi Theologorum & Canonillarum. Atque ita habetur expressum c. *institutionis 28. q. 1. Institutionis nostre decreta, sive que scripto decrevimus, sive que in nostra præsentia videntur esse disposita, volumus ex quavis occasione convelli ac irritari. Et in §. Sed & quod constitutum est. Instit. de jure nat. gent. Civ. Quodcumque ergo Imperator per epistolam constituit, vel cognoscens decrevit, vel edicto præcipit, legem esse constat.*

Dices: Lex humana dividitur in scriptam & non scriptam, ubi nomine legis non scriptæ intelligitur consuetudo; juxta §. *sine scripto. l. c. ibi: sine scripto jus venit, quod usus approbavit. Et in c. Jus generale. dist. 1. dicitur: Lex est constitutum scripta: ergo omnis alia lex debet esse scripta.*

Respond. Illam divisionem fieri per hoc, quod

R. P. Mezg. Schol. Tom. II.

& frequentius & convenientius, non quod necessariò sit; cum enim lex sit regula publica & stabilis pro tota communitate, difficulter obtineret suum effectum solâ præconis proclamatione, nisi etiam in scriptum & tabulas redacta omnium oculis objiceretur.

Quæres quartò. An ad legis Civiliis valorem requiratur prævia consultatio Principis cum suis proceribus?

Respondeo negativè, nisi speciale statutum alicujus regni, vel provinciæ potestatem legislativam Principis limitet ad suffragia statuum, vel procerum; quamvis enim sit de decentia, ejusmodi consultationem præmitti, cum tamen vis legislativa in solo Principe resideat, idcirco à sola ipsius voluntate, non ab aliorum suffragiis dependet.

Quæres quintò. An & quænam verborum expressio ad legis valorem requiratur?

Respondeo. Ad legis valorem requiruntur verba obligatoriam Superioris voluntatem exprimentia, qualia esse solent, *præcipio, jubeo, impero, veto, prohibeo, interdico.* Ita Suar. loc. cit. n. 15. cum communi. Ratio est: De substantia legis est, ut sit subditis debitè promulgata sub ratione legis, tanquam regulæ obligantis, & distinctæ à puro consilio, & admonitione: sed ejusmodi promulgatio non fit nisi per verba, eaque exprimentia imperium, & mandatum; sine his quippe potius censetur habere rationem consilii, quàm legis, vel præcepti, cum in dubiis benignior interpretatio sit facienda.

§. II.

Quantitas promulgationis ad leges Civiles requisita.

Quantitas promulgationis consideratur vel ex parte locorum, vel ex parte temporis, & sic

Quæres sextò. In quibus locis leges Civiles promulgari debeant, vel quantus temporis lapsus requiratur, ut subditos obligent?

Respondeo primò. Lex Imperialis, ut habeat vim obligandi, promulgari debet in singulis provinciis imperio subjectis, neque obligat ante lapsum duorum mensium à facta publicatione. Ita habetur in Nov. 66. & ex illa docent jurisperiti communiter. Quod ob paritatem rationis & æquitatis naturalis, in qua fundatur Imperatoria constitutio, meritò extenditur ad aliorum Regum & Monarcharum leges, qui regna & provincias gubernant diversis moribus & legibus, priusquam ejusmodi sceptro unirentur, institutas veluti & praxis regnorum confirmat: de regno Gallia testatur Augustinus à V. M. in præf. disp. 1. q. 4.

Respondeo secundò. Ad efficaciam obligatoriam legis humanæ in regnis & provinciis imperio non subjectis per se sufficit, ut promulgetur in metropoli, nisi ipsemet legislator certum modum obligationi præfixerit, vel aliud particularis consuetudo obtineat. Tunc enim lex accipit efficaciam obligatoriam, quando nihil ipsi deest ex omnibus sive de jure naturæ, sive positivi requisitis: sed legi in metropoli promulgatæ nihil deest: ergo. Minor prob. nam requisita

Q q 2

naturalia

naturalia sunt actus legis, & voluntas obligandi in legislatore, ac publica intimatio: sed hæc omnia adfunt, neque ex jure positivo aliquid ob stare supponitur: ergo. Unde ejusmodi lex statim suos sortitur effectus, ut nimirum subditi illa obligentur, cum in ipsorum notitiam venerit, & actus per legem irritati sint invalidi.

§. III.

Quantitas promulgationis requisita ad leges Pontificias.

9. Certum est, leges Episcopales ad sui valorem non requirere majorem solemnitatem, quam ut in Ecclesia matrice promulgentur, quo facto statim incipiunt obligare diocesanos, ad quorum notitiam pervenerunt. De Pontificiis igitur & universalibus constitutionibus, quibus tota Ecclesia obligatur,

Quæres primò. An constitutiones Pontificia Romæ promulgatae habeant vim obligandi in totâ Ecclesia sine ulteriori publicatione? De hoc diversa sunt Authorum placita: nam primò necessariam esse promulgationem in singulis provinciis & Episcopatibus, & lapsum saltem duorum mensium, ut leges Pontificia obligare censentur, sentit Medina l. 2. q. 90. a. 4; utrumque negat Suarez l. 4. c. 15. Azor to. 1. l. 5. c. 3. q. 3. cum Vasq. Sylv. Menochio, aliisque: Salmanticenses hæc cap. 1. punct. 2. quamvis admittant, ad obligationem inducendam sufficere promulgationem in curia, tamen tempus bimestre requirunt à facta publicatione quam sententiam tenent Menoch. de arbitr. l. 2. casu 185. n. 19. Diana, Tabiena, Miranda. Valent. to. 2. disp. 7. q. 5. p. 5. Soto l. 5. de Just. q. 1. a. 4.

10. Respondeo & dico primò. Leges Pontificia Romæ promulgatae probabilis habent vim obligandi pro tota Ecclesia absque ulteriori publicatione, nisi aliud exprimat, vel alicubi privilegium, aut consuetudo sit in contrarium, aut ipsa lex aliud exprimat. Ita Palaus Tr. 7. disp. 1. p. 11. Suarez l. 3. c. 16. aliique quos referunt & sequuntur Salmant. citati. Ratio est primò. Si requireretur major promulgatio, id vel esset ex natura rei, vel ex jure positivo: non ex natura rei, quia natura legis non nisi authenticam & solemnem promulgationem exigit, quæ tractu temporis singulis possit innotescere: unde leges regie & diocesane per se non nisi in curia & Ecclesia matrice exigunt promulgari. Non etiam ex jure positivo: hoc enim esset constitutio Novellæ 68. sed illa tantum disponit in terris & provinciis Imperii.

Nec refert: quod in cap. 1. de novi op. nuntiatur dicatur: *Quemadmodum leges non dedignantur sacros Canones imitari, ita SS. statuta Canonum Principum constitutionibus adjuvantur.* Ex quo inferunt aliqui: cum ergo SS. Canones de modo ferendi leges nihil statuerint, juris civilis constitutio observanda erit. Nam Respond. negando consequentiam. Juxta communem quippe interpretationem sensus illius capit. est, quòd in causis, judiciis & sententiis particularibus, ubi Canonicae leges deficiunt; non autem in ipso exercitio potestatis legislativæ servanda sint le-

ges Civiles, per imitationem & congruitatem, non per obligationem & necessitatem, ut bene exponunt Salmant. hæc c. 1. puncto 2. n. 28.

Accedit secundo praxis Curia Romana, ubi causa ex toto orbe illic devoluta judicatur secundum Bullas Romæ publicatas, quantumvis nec sint insertæ corpori juris, nec in partibus publicatae, quod absque injustitia fieri non possit, si illarum publicatio in partibus ad earum obligationem & valorem foret necessaria. Bulla quoque Cœnæ Domini, aliæque Bullario contentæ per solam publicationem Romæ factam obligare censentur.

Tertiò. Frustrà Summi Pontiff. volentes suas leges publicari in partibus & singulis Episcopatibus, illam suam voluntatem specialiter exprimerent, & significarent, si esset conditio essentialis & per se necessaria: atqui specialiter exprimunt: ut patet ex c. 13. de panit. & remiss. & bulla Pii V. de obligatione Concilii Trid.

Dices tamen primò. Jus Civile solet observari ab Ecclesia circa materias, in quibus nihil speciale determinatum est à Jure Canonico; sed circa modum promulgandi leges Ecclesiasticas nihil est specialiter determinatum à Jure Canonico: ergo. Major constat ex cap. 1. de novi op. nuntiatur, ubi dicitur: *Quemadmodum leges non dedignantur SS. Canones imitari, ita SS. statuta Canonum Principum constitutionibus adjuvantur.* Minor etiam videtur certa, cum nihil clari juris à SS. Canonibus de modo promulgandi possit afferri.

Secundò est consentaneum aequitati naturali, ne leges prius obligent, quam debere veniant in notitiam subditorum, ne ignorantes peccati arguantur, & periculum animarum causetur. arg. cum infirmitas de panit. Sed leges Romæ publicatae non possunt moraliter venire in notitiam remota, & ultramontanarum regionum & provinciarum sine speciali promulgatione: ergo.

Tertiò constat experientia, quòd Bullæ Romæ promulgatae etiam promulgentur in partibus, quod frustra fieret, si promulgatio Romæ facta ad obligationem sufficeret.

Quartò in c. 13. de panit. & remiss. decretum, quòd constitutio, quæ Medici incurunt poenam excommunicationis, nisi infirmos, ad quos fuerit vocati, ante omnia inducant ad confessionem & c. non prius obliget, quam prius fuerit à Prelatis locorum promulgata: ergo hoc ipsum propter identitatem rationis erit extendendum ad alias constitutiones arg. l. 12. & 13. ff. de LL. sicut & nos constitutionem Novellæ 66. ob eandem causam ad alias leges Imperatorias extendimus. Et sanè si leges Imperatoriae propter validitatem Imperii exigunt promulgationem in singulis provinciis, cur non & leges Ecclesiasticæ, cum Ecclesia sit longè magis per totum orbem dilatata.

Respondeo ad 1. Solet ab Ecclesia observari jus Civile in modo ferendi leges, & per eas fideles obligandi, nego; in causis & judiciis forentibus, ubi Canonicae leges deficiunt, concedo: hoc enim & non plus ex cit. c. 1. eruitur, aliis certè etiam duorum mensium tempus, quòd per eandem authenticam præscribitur, ad Ecclesiasticæ legis obligationem requireretur, quòd tamen est contra praxin Curia Romana.